

Ahir el poble demos-
trà que no necessita que
li alterin l'ordre.

La sang i la vida, per la llibertat

Davant de tot el poble, Francesc Macià deia ahir, sota l'estàtua del conseller Rafael Casanova, que aquells que en 1714 varen caure vençuts abans que rendits, ens han de donar la mesura de la fermesa amb què hem de lluitar per la llibertat de Catalunya, fins a aconseguir la seva legalització, i un cop aconseguida, per conservar-la i per fer de Catalunya un poble civilitzat el més avançat del món.

Subratllades aquestes paraules amb els aplaudiments de la multitud, Macià digué encara: I per a aquesta tasca de defensar la llibertat de Catalunya, jo us convido, emics meus, a què estigueu sempre disposats a tots els sacrificis, àdhuc el de la sang i el de la pròpia vida.

Una ovació frenètica clogué el parlament del President de la Generalitat de Catalunya. No era pas aquell aplaudiment complentís amb què es clou per cortesia el discurs de qualsevol propagandista. Era l'assentiment unànime a les paraules de Francesc Macià i la penya que els que aplaudien estaven disposats a demostrar amb fets, si calia, que sabien respondre al convit del President.

Això és confortant i esperançador. Totes les idees cal que trobin camins legals per on desembocar a la seva transformació pràctica. La violència no és mai aconsellable, perquè no és lícita, mentre aquests camins legals estan oberts. Però quan un poble vol la seva llibertat, i democràticament demostra que la seva voluntat és de viure lliurement, si no se li dona satisfacció, si l'assoliment d'aquesta llibertat és coartat, el que li posa traves, sense cap dret ni raó, obre de fet els camins de la violència.

Però si la llibertat de Catalunya estigués en perill, el poble faria el sacrifici de la seva sang i de la seva vida per no deixar-se-la prendre. Si no ho fes així, si s'ajupís, Catalunya s'enliriria, perquè un home i un poble no poden vendre-se a la barata, la seva llibertat, sinó que si tenen dignitat han de morir defensant-la. I és confortador per això que el poble es produïxí com es va produir ahir, perquè vol dir que no està disposat a viure sotmès a la tirania a què el sotmetrien els caps polítics que quan la Dictadura el conduïen, i que està joitós de seguir un President, Macià, i uns homes, els de l'Esquerra Republicana de Catalunya, que se li adreïn dient-li que si s'atemptés contra la llibertat de Catalunya i contra els drets del ciutadà, caldria fer àdhuc el sacrifici de la vida i que ells es posarien al davant en el combat.

Amb l'Espanya republicana aquest camí no l'hem d'admetre ni en hipòtesis. Hi ha homes de sentiments liberals i esquerrans al Govern i al Parlament i aquests homes no podrien actuar mai contra la voluntat d'un poble que pels camins legals demana que li sigui reconegut el dret de governar-se com li plau.

Només els enemics de la República poden qualificar de feixista aquesta actitud del poble de Catalunya i dels homes que el dirigeixen. Dèiem dimarts, després de l'acte imponent davant la Generalitat:

"No tornarà ni la Monarquia ni la Dictadura, encara que es disfressés de republicana. Per a impedir-ho hi ha el poble, que està a l'aguait, aquest poble que ahir vibrava electritzat a la plaça de la República, i que està esperant només un gest que li faci Francesc Macià, President de la Generalitat de Catalunya, per aixecar-se i fer el que s'ha de fer."

Anunciar, als que vulguin restaurar la Monarquia o implantar una dictadura republicana, que hi ha un poble a l'aguait per a impedir-ho i que Macià només amb un gest el farà alçar, no veiem que sigui una exaltació feixista. Ara, els que s'han sentit ofesos en llur sensibilitat amb aquesta constatació que la violència és possible si es volen prendre al poble les seves llibertats, de fet és que senten una debilitat per la Monarquia i els sabria greu que l'intent de restauració topés amb dificultats, i si són catalanistes republicans és que voldrien la implantació de la dictadura republicana i els molesta que el poble estigui disposat a llançar-se al carrer per no consentir-la.

EL CAS DEL PROFES- SOR LEO MOULIN

La importància dels esdeveniments ocorreguts a casa nostra en aquests darrers dies i l'estat d'agitació moral i material que n'ha estat la conseqüència obligada, han fet que la nostra atenció, particular o periodística, passés per alt el cas del jove professor belga Leo Moulin, que mereix ésser comentat i a bastament conegut.

Aquest jove, joveníssim, professor de Brusselles, ha estat una víctima més a afegir a la llista ja prou llarga i dolorosa de les víctimes de l'opressió feixista que es manifesta i actua per mitjà d'aquella mostruositat jurídica, veritable màquina infernal, que s'anomena el Tribunal de Defensa de l'Estat i que radica a Roma. Aquest Tribunal per al qual tot és d'excepció, des de les lleis en què fonamenta les seves disposicions fins als magistrats encarregats d'aplicar-les, el nomenament dels quals representa un acuradíssim treball de selecció, practicat en les files més avançades dels irascibles camises negres, semblava que havia d'acabar enganyant el seu comès. Almenys aquesta devia ésser la intenció del Duce en instituir-lo, l'any 1926, des del moment que va fixar-hi una vigència de cinc anys. Però com que, pel que es veu, el règim feixista no en deu haver tingut prou amb aquest termini per a pacificar (?) la Itàlia feixista, el seu cap visible va acordar darrerament prorrogar la seva vigència per cinc anys més (fins després de l'any crucial, la permanent obsessió de Mussolini) i la primera víctima n'ha estat el professor al qual dediquem avui aquest article.

Però si la llibertat de Catalunya estigués en perill, el poble faria el sacrifici de la seva sang i de la seva vida per no deixar-se-la prendre. Si no ho fes així, si s'ajupís, Catalunya s'enliriria, perquè un home i un poble no poden vendre-se a la barata, la seva llibertat, sinó que si tenen dignitat han de morir defensant-la. I és confortador per això que el poble es produïxí com es va produir ahir, perquè vol dir que no està disposat a viure sotmès a la tirania a què el sotmetrien els caps polítics que quan la Dictadura el conduïen, i que està joitós de seguir un President, Macià, i uns homes, els de l'Esquerra Republicana de Catalunya, que se li adreïn dient-li que si s'atemptés contra la llibertat de Catalunya i contra els drets del ciutadà, caldria fer àdhuc el sacrifici de la vida i que ells es posarien al davant en el combat.

Amb l'Espanya republicana aquest camí no l'hem d'admetre ni en hipòtesis. Hi ha homes de sentiments liberals i esquerrans al Govern i al Parlament i aquests homes no podrien actuar mai contra la voluntat d'un poble que pels camins legals demana que li sigui reconegut el dret de governar-se com li plau.

Només els enemics de la República poden qualificar de feixista aquesta actitud del poble de Catalunya i dels homes que el dirigeixen. Dèiem dimarts, després de l'acte imponent davant la Generalitat:

"No tornarà ni la Monarquia ni la Dictadura, encara que es disfressés de republicana. Per a impedir-ho hi ha el poble, que està a l'aguait, aquest poble que ahir vibrava electritzat a la plaça de la República, i que està esperant només un gest que li faci Francesc Macià, President de la Generalitat de Catalunya, per aixecar-se i fer el que s'ha de fer."

Anunciar, als que vulguin restaurar la Monarquia o implantar una dictadura republicana, que hi ha un poble a l'aguait per a impedir-ho i que Macià només amb un gest el farà alçar, no veiem que sigui una exaltació feixista. Ara, els que s'han sentit ofesos en llur sensibilitat amb aquesta constatació que la violència és possible si es volen prendre al poble les seves llibertats, de fet és que senten una debilitat per la Monarquia i els sabria greu que l'intent de restauració topés amb dificultats, i si són catalanistes republicans és que voldrien la implantació de la dictadura republicana i els molesta que el poble estigui disposat a llançar-se al carrer per no consentir-la.

L'Onze de Setembre d'enguany

Barcelona, i Catalunya tota, honoren els caiguts en 1714 per les llibertats nacionals

La diada va ésser una nova prova de fervor patriòtic

La commemoració anual de l'onze de setembre ha tingut, enguany, una esplendor inusitada. Sense cap por a les càrregues incívils de la policia monàrquica en temps "constitucionals", senhe prohibicions rigoroses i ultranceres que desaparegueren per sempre amb les dictadures, el poble català es manifestà ahir tal com ell és, rebent la seva pròpia fesomia en tributar l'homenatge de consuetud als avantpassats que calgueren per les llibertats de la Pàtria.

Els bons catalanistes del temps heroic que, per sort, sobreviuen encara, i tingueren l'honor d'inaugurar la festa avui arrelada al cos de les multituds, devien somriure amb joia sereníssima en contemplar la generació formidable que repta un tribut suprem als grans precursors de les gestes suares renovades pel President gloriós de 1931.

AL PEU DEL MONUMENT

La visita de comissions i les corones començaren a afuir a la Ronda de Sant Pere a partir de la nit del dijous. La primera corona fou de "La Reixa", societat de socors als presoners catalans que actua a principis de segle. Una altra de les primeres fou la del senyor Anguera de Sojo, governador de Barcelona.

Ahir, ja des de bon matí hi hagué una gran concurrència al peu del monument. Aquesta animació no decaigué ni durant l'estona de pluja. La comissió organitzadora es feia càrrec de les corones i les anava posant en lloc escalent.

La ciutat es vestí també de festa en molts indrets; els centres polítics, les redaccions de periòdics catalans i moltes oficines i cases particulars lluïen domassos i banderes. A la plaça que formen els carrers davant el monument a Casanova hi havia la tradicional gran bandera catalana d'abans de Dictadura. Millor dit, no: n'hi havia una altra d'igual, que la comissió havia sufragat, perquè la primitiva fou cremada en 1923.

Les cases del voltant oferien, no cal dir-ho, un bell espectacle. Per tot, draps catalans, i notes, notes. Perquè les dames i damiselles — obreres moltes — foren nombroses sempre entre la concurrència i portaven moltes ofrenes. També hi havia molts infants que en duïen.

LA MANIFESTACIÓ

L'Ajuntament, complimentant l'acord consistorial adoptat en una de les darreres sessions, ha assistit en Corporació a l'acte d'homenatge a la memòria del Conseller en Cap, Rafael Casanova.

A la una de la tarda han sortit de la Casa Consistorial, formant comitiva i precedits per una secció de batidors de la guàrdia municipal de gran gala a cavall amb la Bandera de la Ciutat i una magnífica corona de flors naturals oferta per l'Ajuntament a l'heroi de les llibertats de Catalunya, l'alcalde doctor Agudé, els tinentes d'alcalde

senyors Ventós, Duran i Guàrdia i Vilalta, i els regidors senyors Bertran de Quintana, Mariés, Ollé, Segarra, Pellicena, Ventalló, Sánchez, Vinyals, Pla, Solà de Cafizares, Bau-sill, Braso, Amat, Llopart i Escotet i el Secretari de l'Ajuntament senyor Pi i Sunyer.

Els tinentes d'alcalde senyor Casanoves i Comes anaren al monument a Rafael Casanova amb la comitiva de la Generalitat que va sortir de la Plaça de la República conjuntament amb la de la Corporació Municipal.

Amb la Generalitat anaven els senyors Gassol, Casanoves, Carrasco, Riera i Puntí, Comes, i Pujol i Font.

L'Ajuntament i la Generalitat foren rebuts amb aplaudiments xar-dorosos. Sobretot la presència de Francesc Macià provocà devessalls d'entusiasme.

Foren presentades i posades en lloc preferent les corones de l'Ajuntament i de la Generalitat, mentre la Banda Municipal executava "Els Segadors" i "La Santa Espina", entre ovacions impressionants.

LA PARADA DE LES BANDERES

Després dels parlaments, i mentre la Banda Municipal executava diferents peces, les autoritats i representacions esmentades es traslladaren a la tribuna aixecada a unes passes del monument, i al cap d'una estona començà la parada de les banderes, que es descabellà entre grans aplaudiments, que no paraven mai. Mentrestant una cobla executava "La Santa Espina" i altres peces. La parada fou presenciada per una gernació imponent i els tramvies hagueren d'aturar-se i al cim llur pujà tot de gent per a veure l'espectacle magnífic, sota un cel radiant i un sol esclatant. La bandera grandiosa feia una mica de para-sol...

La parada durà una hora, i passaren per davant la tribuna, tot fent acatament, moltes dotzenes de banderes d'una pila d'entitats de Barcelona i de fora.

L'última de totes, la que cloïa la parada, era la de la Unió Catalana — amb En Vicens A. Balles-ter, president — que fou ovacionada xardorosament, mentre la Banda Municipal executava "Els Segadors".

També fou singularment aplaudida la bandera basca.

Finida la parada — era un quart de tres — l'Ajuntament i la Generalitat es retiraren de la tribuna entre aclamacions del públic.

Durant tot l'acte un locutor anava repetint davant el micròfon el nom de les persones, entitats i corporacions que dipositaven ofrenes.

ELS PARLaments

El senyor Nadal i Blanc, feu un breu parlament en nom de la comissió organitzadora. Salutà primerament les autoritats presents i seguidament feu remarcar amb vivalents paraules la significació que

té per als catalans la diada d'avui. Fou molt aplaudit.

Fet el discurs, feu ús de la paraula l'alcalde de Barcelona doctor Agudé i Miró.

Feu remarcar el nostre alcalde la significació que té aquest any per als catalans l'homenatge al Conseller en Cap Rafael Casanova i la diferència notable que existeix entre aquest i els que fins ara s'havien celebrat en aquell mateix lloc.

Commemorem avui — digué — la caiguda de la ciutat de Barcelona sota el poder de dues nacions, i al mateix temps venim a celebrar ací la reconquesta de les llibertats que en aquella data ens foren arrabassades.

L'any 1714, caigué la Generalitat de Catalunya i avui, l'any 1931, l'hem tornada a reconstruir i ací tenim el nostre lliure i estimat President.

(El públic es dirigí a Francesc Macià i li tributà una ovació que durà llarga estona).

El doctor Agudé, quan cessaren els aplaudiments, seguí dient que els nostres avantpassats calgueren vençuts defensants les llibertats i la dignitat de Catalunya. Foren vençuts — digué — però no rendits, puix que abans de rendir-se més s'estimaren perdre llurs vides davant l'enemic de les nostres llibertats.

Aquella gesta — seguí dient — ha d'ésser per a nosaltres un bell exemple i avui enlairem amb gallardia la bandera que fou plegada valentment quan morí el seu darrer defensor.

Caigué el Borbó — digué — i Catalunya, ha pogut demanar civilitment que li siguin restituïdes les llibertats a què té dret i a què aspira. Ja les tenim i si algun dia altres Borbons o altres opressors ens volguessin arrabassar altra vegada les nostres llibertats conquistades ara, com el herois de l'any 1714 morirem defensant-les.

Un entusiasme indescriptible motivà les darreres paraules del doctor Agudé que fou aplaudit i vitoriat una llarga estona.

Francesc Macià, es disposà a parlar. Moltes vegades intentà fer-ho i sempre la seva veu era apagada pels aplaudiments i els crits de Visca l'Avil! Visca Macià! Visca Catalunya Lliure! i d'altres.

Finalment un gest de l'il·lustre President de Catalunya, aconseguí que es fes el silenci i parlà.

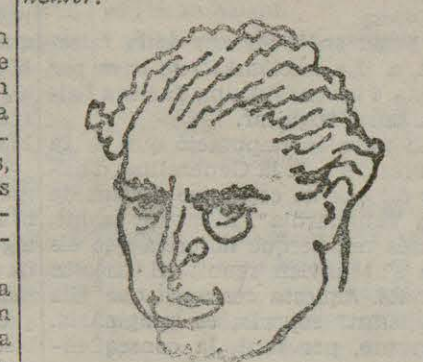
Amics meus — digué Francesc Macià —. Avui és per als catalans una diada que mai no la podrem oblidar. Venim ací tots com un sol home, no a demostrar un record de protesta per la pèrdua de les nostres llibertats ni tampoc a homenajar la seva nova adquisició. Venim a retre homenatge a Rafael Casanova com a la personificació dels màrtirs que calgueren l'onze de setembre de 1714 en defensa de les llibertats de Catalunya. (Ovació).

Aquells herois — seguí dient — que en nombre de un contra vuit, lluitaren fins a perdre la seva vida en defensa de les llibertats de Catalunya que els volien arrabassar,

Clixés Parlamentaris Basilio Alvarez

El capellà Basilio Alvarez ha entrat al buffet del Congrés, ha pres seient, s'ha eixugat el front amb un ample mocador, i ha dit al cambrer: "Traeme un refresco... de llimó!" Seguidament ha pronunciat mitja dotzena de renecs per a dir que estava molt fatigat.

Vaig conèixer aquest home abans de la Dictadura, quan a Lluis Companys, que sol tenir iniciatives singulars, se li va ocórrer portar-lo a Catalunya per a fer campanya rabassaire. En molts pobles de Catalunya els capellans tenien estomordits i reduïts els rabassaires i feien sermons a l'església, amenaçant-los. En Basilio Alvarez, vestit de capellà, pujava a la tribuna i amb el seu llenguatge fogós recordava als capellans les ensenyances de Crist; els parlava de l'encíclica "Rerum Novarum" i els amenaçava amb l'infern. Això produïa una veritable perturbació en la consciència esportuguesa de les dones i d'alguns homes. Recordo que a Sardanyola Basilio Alvarez va parlar en un miting en el qual van prendre-hi part també Lluis Companys i Salvador Seguí (a) "Noi del Sucre". Fou en aquesta ocasió, que jo el vaig conèixer.

Sembla, però, que el temps no hagi passat per a ell. Extraordinàriament robust, d'espatlles amples i fortes, desgairat, coix, i de cara ferrenya, té un aspecte terrible.

Ara ha vingut per primera vegada al Congrés, amb tot i que altres vegades ho havia intentat. És un orador molt eloqüent, que porta amb to heroic i tribunic, amb frases que semblen cops de mortell.

En la seva darrera intervenció parlamentària, aviat feu rotllo. A una solida cultura hi ajunta una paraula forta i interessant per l'agudeza de l'expressió.

Aquests darrers dies va parlar contra el divorci, la defensa del qual es veu obligada a fer la senyoreta Clara Campoamor.

Però Basilio Alvarez, en rectificat, tingué per a la dona paraules d'amable ironia:

—Yo no quiero lanzarme sobre ella—va dir—porque es una tanagrua y la rompería...

La musculosa figura del violent capellà feia esforços per empetirir-se i suavitzar-se, en dir això.

I els diputats que ho escolaven somreïen...

X.

FRANCESCO SERINYA

Cal saber la ve- ritat

Cada dia es va espesseint l'atmòsfera respecte al tèrbol afer de l'assalt a la "Quefatura" Superior de Policia, en la tarda del divendres dia 4, de la que n'han resultat, a hores d'ara, quatre morts i tants altres ferits.

El diari de Madrid, "La Tierra", porta publicats uns articles ben significatius, en els quals, no obstant i voler cultivar la nota sensacional, traspuen un fons de sinceritat, que és una greu acusació pels que intervingueren en aquest afer sinistre. Altrament, el públic tot, ha pogut veure per una diversitat de fotografies que ha publicat la Premsa i revistes madrilenyes, el grup de presos segons abans de produir-se el fet, i en aquest grup no s'hi veu cap oposició equivoca que doni a entendre la possibilitat que, un parell de segons més tard, aquell grup de ciutadans custodiats per forces armades fins a les dents, es rebel·lessin a l'extrem de portar a cap una agressió suïcida a les portes mateixes de "Quefatura" guardades en aquells moments, per més d'un centenar de policies armats. Fa doblement interessant aquestes fotografies, el fet de poder-s'hi identificar el joveníssim xicot que apareix mort a terra, engrapant amb la mà esquerra un rotllo de revistes o diaris; la fotografia d'aquest minyonet fet mig minut abans d'ésser afusellat impressiona de debb.

Nosaltres voldríem veure una resposta a les següents preguntes, i qui sap si això permetria de situar la qüestió que ara apareix força enredada.

Primera. Els individus detinguts, procedien del Sindicat del carrer de Mercaders, com diu algun diari, o bé ho foren al carrer de la Tapineria en refugiar-se dels trets que es disparaven per la Laletana?

Segona. Foren escorcollats un per un, com assegura el Dr. Ruiz, o no es féu cap escorcoll previ? En aquest darrer cas, què ho impedia?

Tercera. Quan es va detenir a tot aquest grup, els que havien resistit en el Sindicat del carrer de Mercaders, n'eren ja fóra?

Quarta. Si la detenció es féu al carrer de la Tapineria, per què els detinguts foren obligats a passar per la Via Laletana, exposats a rebre algun tret, i no es féu el trasllat a Quefatura seguint el mateix carrer de la Tapineria i després el de Martí i Julià?

Cinquena. D'aquesta real o suposada agressió, en resultà algun guàrdia ferit? Si és així, s'ha comprovat amb quina mena d'arma, i calibre d'ella?

Hi ha qui assegura que el primer en disparar fou un dels detinguts, l'únic, precisament, que anava emmanillat. És possible això?

Nosaltres no volem prejutar la qüestió, però si volem que la veritat sigui dita i es faci justícia per damunt de tot, el mot: "lleis de fugues" ha sonat a Sevilla, i sona ara a Barcelona novament. A les mans del jutge instructor està la clau del misteri i en la seva justícia confiem. Mitjans per a fer-la no n'hi manquen.

X.

UN LLEU INCIDENT

No hi va haver, durant tota la festa, cap incident notable. Només un grup reduït intentà promoure'n dijous a la nit, arrencant dues banderes federals que hi havia a l'estrada de les autoritats. De moment reeixiren, però aviat el públic reaccionà contra llur actitud extemporània. La cosa no tingué més conseqüències, donats el nombre i qualitat dels autors, desconeguts per al públic.

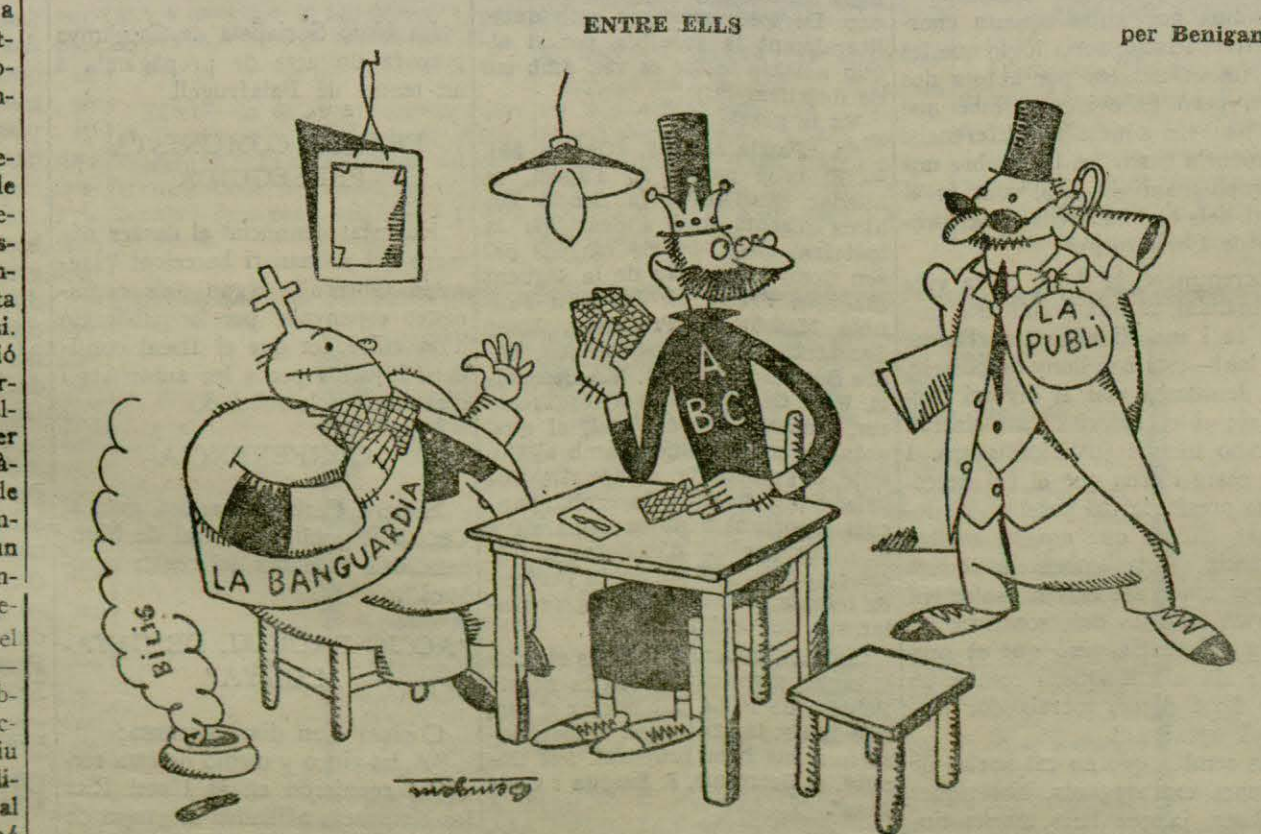
Potser per això mentre tots els noms d'entitats que el locutor deia eren rebuts amb aplaudiments, ahir, al migdia, el públic va acollir amb una gran fredor significativa l'esment del grup extremista "Nosaltres sols". Algun solt publicat pel setmanari òrgan d'aquella agrupació feia comprensible la fredor del públic.

Un altre incident, aquest més còmic, és digne d'esment. Quan els altaveus van escampar en veu alta el nom de Ramon Pociello Forradellas, tothom es va clavar a riure. No comprenem pas per què...

RELACIÓ DE CORONES I RAMS

La Reixa, Esquerra R. de Barcelona, Esquerra Catalana Federal de Badalona, Grup Excursionista Sant Just Desvern, Anells de la terra de Sant Just, Joventut d'Acció d'Esplugues, Prat, Unió femenina del moment al voltant de l'estàtua.

Segueix a la plana 3

—Seguí, home, seguí, que farem una partideta.
—No val a fer trampes, eh?
—I ara! Que no veu que tots som uns...

Segueix a la plana 3